

DECIZIA DE INVESTIȚII PE PIAȚA DE CAPITAL ȘI ROLUL AUDITULUI INFORMAȚIILOR CONTABIL-FINANCIARE

Prof. Țurlea Eugeniu - ASE

Marele economist Keynes, referindu-se la piețele de capital a spus că: „**Nimic nu este mai periculos decât o politică rațională de investiții, într-o lume irațională**”. El a arătat că valoarea acțiunilor este determinată de părerea oamenilor despre ele.

Piața financiară crează condițiile fundamentale prin care economiile (prin plasamente) sunt dirijate în vederea susținerii și stimulării creșterii economice.

Pe piața financiară au loc tranzacții de capital și credite precum și tranzacții de proprietate; ea reprezintă piața capitalurilor pe termen lung, pe care se emit și se tranzacționează valori mobiliare care servesc drept suport pentru schimbul de capitaluri.

Piața de capital se definește ca un mecanism de legătură între **investitori și emitenți**, a căror decizie de investiție urmărește:

- obținerea unui grad înalt de fructificare a capitalurilor, deci rentabilitatea; și
- recuperarea cât mai rapidă a capitalului investit, adică lichiditatea.

În funcție de cererea de capital (reprezentată de societățile comerciale publice și private, alte categorii de agenți economici, instituții financiar-bancare, instituții publice, societăți de asigurări, organizații financiar-bancare de pe piața internațională, guverne), oferta de capital provine din economisire (adică din ceea ce rămâne în posesia destinatarilor de venituri, după ce își satisfac nevoile de consum și este reprezentată de disponibilitățile bănești, temporar libere pentru care se caută plasamentul cel mai avantajos.

Economiile devin ofertă pe piața de capital doar atunci când posesorii lor sunt satisfăcuți de modalitatea de fructificare, dacă piața asigură rentabilitatea cerută de investitorii individuali sau instituționali.

Societățile de Servicii de Investiții Financiare (SSIF) sunt persoane juridice care sunt constituite sub forma unor societăți pe acțiuni care au ca obiect de activitate exclusiv prestarea de servicii de investiții financiare și care funcționează în baza autorizației Comisiei Naționale de Valori Mobiliare (sunt vechile Societăți de Valori mobiliare). Ele preiau și transmit ordinele de la investitori în legătură cu anumite instrumente financiare și administrează portofolii de conturi individuale ale investitorilor.

Având în vedere că SSIF reprezintă o societate de servicii financiare care este corelată cu piața de capital prin performanțele tranzacțiilor și având în vedere că SSIF-ul ca entitate de audit nu poate fi abordată separat, consider că acesta trebuie abordat sistemic și în cadrul pieței de capital.

Mai trebuie specificat că, investitorii doresc să-și transforme disponibilitățile bănești în investiții, iar investițiile în lichidități în cadrul unui mediu stabil. SSIF-urile doresc să realizeze acele investiții pentru clienții lor care să nu implice o pierdere majoră în ceea ce privește valoarea investițiilor.

Pe piața de capital, și în cadrul SSIF-urilor performanța este legată de calitatea informației financiar-contabile, de acuratețea ei, de imaginea fidelă asupra realității unei operațiuni sau tranzacții de valori mobiliare.

Procedurile de audit ale informației financiar-contabile vizează două direcții:

- utilitatea informației financiar-contabile în decizia de investiții pe piața de capital;
- efectul informației financiar-contabile în decizia de investiții pe piața de capital.

De asemenea, **performanța** pe piața de capital este legată direct de calitatea deciziilor de investiții luate pe baza informației financiar-contabile.

Cea mai **bună abordare pentru decizia de investiții**, respectiv cel mai **bun procedeu de auditare îl reprezintă analiza financiară** pe două direcții de acțiune, și anume:

- analiza pieței de capital;
- analiza financiară a conturilor anuale, respectiv analiza univariată, multivariată și analiza indicatorilor Burselor de Valori.

Procedurile de audit, variază de la un caz la altul și ele vor analiza eficiența deciziilor financiare pe piața de capital, realizând o imagine completă și fidelă.

Având în vedere că multe societăți au efectuat cercetări privind evoluția câștigurilor viitoare reducând documentele contabile de sinteză (uneori) la nivelul previziunilor privind profitul pe acțiune, este important ca mediul intern al companiilor și obiectivele manageriale să devină avantaje substanțiale atunci când se dorește efectuarea (dar nu fără risc) investițiilor.

Auditul investițiilor pleacă de la evaluarea performanțelor companiilor reflectate prin indicatorii de profitabilitate și lichiditate, prin analiza profitului brut sau net (luând ca bază de referință vânzările) și prin analiza indicatorilor de eficiență care reflectă măsura în care eforturile făcute de companie justifică efectele generate de activitatea acesteia. Bineînțeles că o analiză piramidală poate fi făcută și pe bază de bilanț și cont de profit și pierdere, dar neomițând analiza riscului financiar.

Analiza riscului financiar pleacă de la realitatea conform căreia furnizorii de capital de pe piețele financiare vor atașa un nivel relativ al riscului investițiilor potențiale (risc de piață și risc de firmă).

Cu această ocazie se vor determina:

- ratele lichidității curente ($\frac{\text{active curente}}{\text{datorii curente}}$);
- ratele lichidității imediate ($\frac{\text{active curente} - \text{stocuri}}{\text{active curente}}$);
- precum și ratele de lichiditate calculate pe „cash-flow” =

$$\frac{\text{CF}}{\text{datorii curente}} \quad \text{sau} \quad \frac{\text{CF}}{\text{datorii total}} ;$$

- rata de îndatorare =

$$\left(\frac{\text{Datorii pe termen lung}}{\text{Datorii pe termen lung} + \text{Capital propriu}} \right) \text{ sau } \frac{\text{Datorii pe termen lung}}{\text{Total active}} ;$$

- rata de acoperire a dobânzilor $\frac{\text{Ph curent}}{\text{Dobanzi} + \text{Dividende}}$;

unde Ph = profit.

În concluzie, cercetarea prin audit în domeniul piețelor de capital este de actualitate și o considerăm necesară acolo unde atenția este focalizată cu predilecție asupra investitorilor și a deciziilor luate de aceștia.

Decizia investitorilor implică corelația dintre consumul actual și beneficiile viitoare, de unde apare nevoia de informații adecvate și relevante.

Investitorii actuali, precum și cei potențiali evaluează în permanență alternativele pe care le au la dispoziție, încercând să ia acele decizii care să le satisfacă cel mai bine interesele prezente și viitoare.

Numeroasele informații privind fluxurile monetare viitoare, atașate diferitelor titluri de valoare, sunt prezentate în cadrul tablourilor de cash-flow, în timp ce documentele contabile de sinteză oferă informații relevante privind riscul asociat unei investiții, determinat de gradul de flexibilitate în alocarea resurselor.

Opinem că rolul auditorilor financiari poate fi determinat în recomandările de vânzare-cumpărare-păstrare a titlurilor de valoare și în estimarea veniturilor viitoare (ca bază de determinare a prețului titlurilor de valoare). Ca urmare, auditorul care a evaluat în acest fel informația financiar-contabilă și decizia de investiții prin analiza financiară utilizată ca metodă de audit, poate să motiveze utilizarea în auditul SSIF-urilor, respectiv auditarea performanței în decizia de investiție financiară și chiar să creeze un grup de dezbateri în audit. Acest grup reprezentat prin specialiști ai pieței de capital, experți contabili și analiști financiari, să își exprime, în baza auditului, punctul de vedere, prin colectarea probelor de audit calitative și prin aplicarea standardelor de audit, astfel încât informațiile furnizate să fie utile și indispensabile tuturor investitorilor.